

Miessakit ry

Lausunto rangaistusten oikeasuhtaisuutta käsittelevästä arviomuistiosta (OM 1/41/2018)

Lausunto annettu lausuntopalvelu.fi-sivuston kautta valinnalla "Emme ota arviomuistioon yleisesti kantaa, kommentoimme vain eräitä yksityiskohtia". Lausunto kohdennettiin seuraaviin lausuntopalvelun osa-alueisiin: Lausunnon saate, Yleistä ja Väkiältä.

Lausunnon saate

Keskitymme lausunnossa arvioimaan kohtaa 2.4 Rangaistusten vaihtoehdot: rikosentorjunnan menetelmät ja erityisesti sen alakappaleissa 2.4.4 Väkiältä rikokset ja 2.4.5 Lähisuhdeväkivalta annettua kuvaa suomalaisesta lähisuhdeväkivaltatyöstä.

Yleistä

Arviomuistiossa todetaan, että "Kriminaalipoliittiseen tutkimustietoon perustuva vakiintunut käsitys on, että rangaistustason muutoksilla ei voida merkittävästi ohjailla rikollisuuden määrää. Suurtenkin rangaistustasoon tehtyjen muutosten vaikutukset jäävät yleensä hyvin vähäisiksi, eikä niiden vaikutuksia rikollisuuteen kyetä välttämättä käytännössä havaitsemaan jälkikäteen." Tämä huomio näkyy myös siinä, kun pyritään vähentämään lähisuhdeväkivallan määrää.

Rangaistuksen yksi keskeinen tehtävä on kollektiivisesti määritellä, millaista toimintaa yhteiskuntamme ei hyväksy. Näin tehdään selväksi esimerkiksi väkivallan tekijälle ja kokijalle, että näistä kumpikin on ollut osallisena jossakin, joka ei ole oikeutettua tai muutoinkaan hyväksyttävää. Tämä madaltaa kynnystä hakea sellaista apua, joka johtaa väkivaltakokemuksen asianmukaiseen läpikäymiseen, ja edelleen väkivallattomaan tulevaisuuteen. Apua tähän tarvitsevat sekä tekijät että kokijat. Sen lisäksi, että he tarvitsevat apua selvitäkseen traumaattisesta kokemuksestaan, on tärkeä tiedostaa väkivallan kokemisen vaikutukset ongelman toistuvuudessa. Väkiältä tekijä on potentiaalinen toistamaan tekonsa, jos ei saa apua ongelmaansa, ja useimmiten on myös niin, että väkivallan tekijä on alun perin väkivallan kokija (tyypillisimmin jo lapsuudessaan).

Rikosentorjunnan osana on siis tärkeä huolehtia siitä, ettei väkiältä ongelman kohtaaminen keskity ainoastaan rangaistukseen tai sen tason määrittelyyn. Tekijöille ja kokijoille on tärkeä tarjota monimuotoisia yksilö-, pari- ja ryhmäperustaisia palveluja ongelman kohtaamiseksi ja siitä selviämiseksi.

Väkiältä

Kohdassa 2.4.5 Lähisuhdeväkivalta luetellaan massamme toimivat väkiältä tekijöille suunnatut työmuodot tai ohjelmat. Luettelosta kuitenkin puuttuu kokonaan Miessakit ry:n Lyömätön Linja -työ,

jota yhdistys on toteuttanut pääkaupunkiseudulla yli kaksikymmentä vuotta. Pyydämme tämän korjaamista muistioon seuraavaa kuvausta hyödyntäen:

Miessakit ry:n Lyömätön Linja -työ perustuu kognitiivisten ja psykoterapeuttisten menetelmien integratiiviseen käyttöön asiakas yksilöllisesti huomioiden. Työtä toteutetaan laajassa yhteistyöverkostossa kunkin tahon kanssa yksilöllisesti sovittujen käytäntöjen mukaisesti. Pääasialliset yhteistyötahot ovat sosiaali- ja terveystoimi, poliisi, vankilat ja sovittelutoimi. Avun piiriin hakeudutaan myös oma-aloitteisesti. Työmenetelminä ovat yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely (yhdistyksessä on kehitetty oma ohjattuun vertaistukeen perustuva pidempikestoinen ryhmähoitomalli). Miessakit ry:n Lyömätön Linja -työstä saadut tulokset ovat hyviä, ja päärahoittaja Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA tukeekin toiminnan laajentamista; seuraavaksi toimintaa käynnistetään syksyllä 2018 Kuopion seudulla.

Edelleen kohdassa 2.4.5 *Lähisuhdeväkivalta* todetaan seuraavaa: ”Suomessa väkivallan tekijät hakeutuvat katkaisuojelmiin viranomaisten (esim. poliisi), palveluntarjoajien (esim. turvakoti) tai puolison kehotuksesta taikka omasta aloitteestaan. Monissa muissa maissa katkaisuojelmat ovat sitä vastoin osa rikosseuraamusjärjestelmää. Käytännön työstä saadun kokemuksen ja tutkimuksen mukaan viranomaisten (esim. poliisi, tuomioistuin) ja väkivallan katkaisupalveluiden yhteistyö vaikuttaa merkittävästi väkivallan katkaisuojelmien lopputuloksiin.” Toteamus on ainakin osin harhaanjohtava:

Ensinnäkin ilmaisu ”Monissa muissa maissa” luo mielikuvan, että katkaisuojelmat olisivat yleisesti osa rikosseuraamusjärjestelmää. Käytännössä esimerkiksi Euroopassa vain harvoissa maissa on mahdollista suorittaa rikosseuraamusta lähisuhdeväkivallasta katkaisuojelmassa. Kohtalaisen monipuolista tekijöille kohdennettua lähisuhdeväkivalta-apua tarjoavana Suomi näyttäytyykin vertailussa melko edistyneenä maana.

Toiseksi on epäselvää mihin toteamus ”käytännön työstä saadun kokemuksen ja tutkimuksen mukaan...” perustuu. Muistiossa viitataan eniten Ensi- ja turvakotien liiton Jussi-työn arviointitutkimukseen, mutta tässä Suomen alueellisesti laajimmassa auttamisohjelmassa on vain vähän kokemusta viranomaisyhteistyöstä, saati sen vaikutuksesta ohjelman lopputuloksiin. Lisäksi muistiossa mainitussa, Jyväskylässä tutkitussa ryhmähoitomallissa ei tutkita viranomaisyhteistyön vaikutusta hoitomallin lopputuloksiin. Myöskään Miessakit ry:n Lyömätön Linja -työn arvioinneissa työn lopputuloksia ei suhteuteta viranomaisyhteistyöhön. Toteamus ei siis kerro Suomessa tarjottujen monipuolisten lähisuhdeväkivalta -auttamismuotojen tilasta, tai viittaa niihin kohdistettuihin tutkimuksiin, ja on siksi suomalaisia työmuotoja ja ohjelmia kuvaavana tietona harhaanjohtava.

Kolmanneksi esimerkiksi Jussi-työstä, Maria Akatemian Demeter-työstä ja Miessakit ry:n Lyömätön Linja -työstä saatujen tulosten mukaan merkittävin vaikutus väkivaltaisuuden vähentämisessä on sillä, että tekijä työskentelee problematiikan kanssa tuetusti riittävän pitkän prosessin ajan. Työskentelyn onnistumisen keskeisin tekijä on ihmisen oma motivaatio. Rangaistus tai sen pelko ei näytä toimivan tällaisen motivaation juurena. Sen sijaan kollektiivinen vaikuttamistyö sen suhteen, että apua on tarjolla, näyttää vahvistavan motivoitunutta hakeutumista tuen piiriin.

Väkivallan vähentäminen on ennen kaikkea ihmisten kanssa tehtävää työtä. Ihmiset ovat erilaisia, ja siksi on merkittävää, että väkivallan tekijöille ja kokijoille on kattavasti tarjolla monimuotoista

ammattillista apua. Samalla on tärkeätä, että avun piiriin ohjataan erilaisten verkostojen yhteistyönä ja problematiikkaa ymmärtävän vaikuttamistoiminnan kautta.

Lisätietoja

Tomi Timperi

toiminnanjohtaja

Miessakit ry

+358 50 588 1687

tomi.timperi@miessakit.fi